

Kunnskapsdepartementet

Deres ref:

Vår ref: -

Oslo, 10. desember 2015

Høring om endringer i opplæringsloven – Praksisbrevordningen og godkjenning av utenlandsk fagopplæring

Innføring av praksisbrevordning i alle fylker

Delta støtter ikke Kunnskapsdepartementets forslag om å innføre praksisbrev i alle fylker. Intensjonen med praksisbrevet, som er å forebygge frafall i videregående opplæring, er positiv. Generelt støtter vi opp om tiltak som fanger opp skoletrett ungdom som står i faresonen for å droppe ut av videregående opplæring. Praksisbrevet er positivt som en metode rettet mot noen få elever i en avgrenset målgruppe, men bør ikke innføres som et søkbart løp eller som en fast ordning i alle fylkeskommuner.

Delta mener at dagens regelverk gir fylkeskommunene gode nok handlingsrom for å etablere praktiske opplæringsstilbud som treffer elever i målgruppen for praksisbrevordningen. Vekslingsmodellen, som nå prøves ut i de aller fleste fylker, og som åpner for at skoletrette elever får praksis tidlig i utdanningsløpet, er et viktig eksempel. Et stort antall skoleeiere som deltar i forsøksordning med ny vekslingsmodell melder at det er vanskelig å skille praksisbrevet fra vekslingsmodellen. Vi registrerer også at flere fylkeskommuner er negative til innføring av praksisbrevet i alle fylker. Det bør være opp til den enkelte fylkeskommune å bestemme om de vil tilby praksisbrevet eller ikke.

Delta frykter at praksisbrevet kan gå utover etablerte tiltak og ordninger innenfor dagens tilbudsstruktur. Praksisbrevet kan gå på bekostning av arbeidslivets kapasitet til å ta imot unge lærlinger innenfor etablerte opplæringsløp. Manglende læreplasser er en utfordring i flere fylker, både innenfor dagens hovedmodell (2+2) og i vekslingsmodellen hvor elevene veksler mellom opplæring i skole og i bedrift i større deler av utdanningsløpet. Bedrifter, både i offentlig og i privat sektor, melder at de har begrenset kapasitet til å påta seg opplæringsansvar, særlig for unge elever som krever spesiell oppfølging. Vi erfarer også at det er stor usikkerhet rundt bedriftenes vilje til å ta imot unge praksisbrevelever.

Trenger ikke et nytt kompetansenivå

Praksisbrevordningen etablerer et nytt kompetansenivå mellom assistentsjiktet og fag- eller svennebrevet. Målet er at alle praksisbrevelever fullfører fagbrev etter praksisbrevet. Likevel må det tas høyde for at flere vil ønske å gå inn i arbeidslivet som praksisbrevkandidater. Delta erfarer at et nytt utdanningsnivå mellom assistent og fagbrev i liten grad etterspørres i arbeidslivet. Selv om det fortsatt er bruk av ufaglært arbeidskraft i flere sektorer, vil praksisbrevet på ingen måte kunne erstatte kompetansen som erverves gjennom et fagbrev. Flere yrkesutdanninger, som f.eks. barne- og ungdomsarbeiderfaget, kontor- og administrasjonsfagbrevet, aktivitørfagbrevet, renholdsoperatørfaget og helsearbeiderfaget sliter i dag med å etablere seg og få anerkjennelse i arbeidslivet. Delta frykter at det vil ta tid, og kanskje være umulig, å opparbeide anerkjennelse for et nytt kompetansenivå. Elever i helsefaglige utdanninger som fører frem til autorisasjon og som ønsker praksis tidlig i utdanningsløpet ivaretas best gjennom vekslingsmodellen. Det samme gjelder for elever i barne- og ungdomsarbeiderfaget.

For lite ressurser

Delta erfarer at det generelt er mangel på ressurser som begrenser tilbudet fylkeskommunene gir unge med behov for særskilte løsninger, ikke regelverket. Kostnadene ved innføring av praksisbrevordningen er sterkt undervurdert i høringsnotatet. Det er ressurskrevende både å innføre og drifte en ny ordning i utdanningssystemet, og det er urealistisk at praksisbrevet kan innføres og driftes innenfor rammene som antydes i høringsnotatet. For eksempel er utvikling av lokale læreplaner som skal tilpasses behov i næringsliv og i offentlig sektor i hvert fylke tidkrevende og vil binde opp viktige fagpersoner.

Rådgivningstjenesten må styrkes

Delta beklager at høringsnotatet i liten grad berører rådgivningstjenesten. Rådgivningstjenesten må sikre at elever veiledes inn i praksisbrevordningen på et riktig grunnlag. Den enkelte elev må forberedes godt på hva det betyr å delta i praktisk opplæring i arbeidslivet, hva arbeidslivet forventer og ha kunnskap om hvilke muligheter et praksisbrev gir i arbeidslivet. Samtidig må elevene motiveres til å fullføre fag- eller svennebrevet gjennom hele løpet. Dette forutsetter at rådgivningstjenesten både i grunnskolen og i videregående opplæring har god kunnskap om praksisbrevet. Yrkesfaglærere må få nødvendig opplæring om ordningen, inkludert god veiledning i bruk av nye læreplaner. Bedrifter som tar inn praksisbrevleverer må få veiledning og informasjon både om praksisbrevordningen og om målgruppen for å være i stand til å gi elevene god og tilpasset opplæring.

Evalueringer

Delta advarer departementet mot å legge for stor vekt på konklusjonene i rapporten fra NIFU som evaluerer forsøksordning hvor det ble utviklet læreplaner for 16 lærefag. Resultatene fra forsøkene er positive, men har blitt kritisert for å ha for svakt tallgrunnlag for å gi reelle svar på hvordan praksisbrevet vil fungere innenfor det enkelte fag og om et praksisbrev etterspørres i arbeidslivet. Det ble satt inn store ressurser i forsøkene og de involverte elevene fikk en oppfølging som fylkeskommunene vanskelig vil kunne matche innenfor de økonomiske rammene som foreslås i høringsnotatet.

Godkjenningsordning for utenlandsk fagopplæring

Delta støtter forslaget fra Kunnskapsdepartementet om å innføre en nasjonal godkjenningsordning for utenlandsk fagopplæring. Godkjenning av utenlandsk fagopplæring bør legges til et nasjonalt nivå for å sikre likeverdig og ensrettet behandling. NOKUT har lang erfaring med godkjenning av kompetanse på høyere nivå, og er etter vår vurdering også riktig instans til å ha ansvar for godkjenning av utenlandsk fagkompetanse på videregående nivå. Det vil være vanskelig for den enkelte fylkeskommune å bygge opp nok kompetanse til å ivareta de mange programområdene innenfor videregående opplæring. De nasjonale faglige rådene bør involveres i arbeidet med å tilføre NOKUT nok kompetanse.

Med vennlig hilsen

Delta

Trond Ellefsen (sign.)

2. nestleder